

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vladimíra Sládečka, soudce zpravodaje Jaromíra Jirsy a soudce Jana Musila o ústavní stížnosti **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r. o.**, se sídlem v Bratislavě-Záhorské Bystrici, Bratislavská 1/a, Slovenská republika, zastoupené Dr. Radanem Kubrem, advokátem se sídlem v Praze 1, Jáchymova 26/2, proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 12. 2016, č. j. 7 Co 36/2016-58, za účasti **Vrchního soudu v Olomouci** jako účastníka řízení a společnosti **SATT a. s.** se sídlem ve Žďáru nad Sázavou, Okružní 1889/11, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 12. 2016, č. j. 7 Co 36/2016-58, **se ruší**, neboť jím **bylo porušeno** základní právo stěžovatelky na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Odůvodnění:

I. Napadené rozhodnutí a podání účastníků

1. Vrchní soud v Olomouci změnil usnesením ze dne 15. 12. 2016, č. j. 7 Co 36/2016-58, usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2016, č. j. 23 C 43/2016-22, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 10. 2016, č. j. 23 C 43/2016-55, a zamítl návrh stěžovatelky na nařízení předběžného opatření spočívajícího v povinnosti vedlejšího účastníka zdržet se kabelového přenosu vysílání programů **MARKÍZA** a **Doma**, zpřístupňování jeho kabelové sítě za tímto účelem třetím osobám a inzerce či reklamy na přenos těchto programů na webových stránkách.

2. Odvolací soud vyšel z toho, že ke dni 30. 11. 2015 byla na žádost vedlejšího účastníka zrušena jeho registrace k provozování převzatého vysílání prostřednictvím kabelových systémů ve smyslu § 30 odst. 1 písm. d) zákona č. 231/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání“). V době podání návrhu na nařízení předběžného opatření ovšem vedlejší účastník již nebyl provozovatelem převzatého vysílání, a nelze mu proto ani uložit povinnost v souvislosti s jeho šířením, neboť při absenci registrace není oprávněn tak činit, a není tedy ani věcně (pasivně) legitimován. Na uvedeném závěru nemohou nic změnit ani skutkové okolnosti svědčící o naléhavé potřebě zatímně upravit poměry účastníků.

3. Proti usnesení vrchního soudu se stěžovatelka brání ústavní stížností doručenou dne 10. 3. 2017 a navrhuje jeho zrušení; namítá zásah do práva na

spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 a navazujících ustanovení Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který spatřuje v pochybení odvolacího soudu spočívajícím zejména v tom, že nesprávně posoudil otázku pasivní legitimace vedlejšího účastníka. Stěžovatelka je přesvědčena, že postavení provozovatele převzatého vysílání je založeno skutečným (faktickým) obsahem činnosti, nikoli formálním aktem registrace.

4. Vrchní soud navrhuje, aby byla ústavní stížnost zamítnuta, a setrvává na právním názoru vyjádřeném v odůvodnění usnesení. Krajský soud upozorňuje na možné analogie mezi postavením vedlejšího účastníka a tzv. prostředníka – subjektu, jehož služby jsou využívány třetími osobami k porušování práv duševního vlastnictví. Stěžovatelka v replice trvá na své argumentaci a neztotožňuje se s podřazením vedlejšího účastníka pod pojem prostředníka.

II. Posouzení ústavní stížnosti

5. Ústavní stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a stěžovatelka je zastoupena advokátem v souladu s § 30 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“). Ústavní stížnost rovněž není nepřípustná ve smyslu § 75 odst. 1 téhož zákona pro nevyčerpání opravných prostředků, neboť stěžovatelka sice napadá (již) rozhodnutí odvolacího soudu o předběžném opatření, dovolání proti rozhodnutí tohoto druhu je nicméně nepřípustné podle § 238 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

6. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti, není součástí soustavy obecných soudů a nepředstavuje další instanci přezkumu jejich rozhodnutí. Pro přezkum není sama o sobě rozhodná věcná správnost či konkrétní odůvodnění, nýbrž pouze dodržení ústavního rámce rozhodovací činnosti. Usnesení o návrzích na nařízení předběžných opatření nepředstavují konečná (meritorní) rozhodnutí – přesto mohou ve výjimečných případech přivodit zásah do ústavně zaručených základních práv nebo svobod. V projednávané věci jde podle Ústavního soudu právě o takový případ, a to s ohledem na charakter pochybení při aplikaci podústavního práva i skutečnost, že předmětná otázka může být relevantní pro řešení většího počtu skutkově i právně obdobných řízení před obecnými soudy.

7. Ústavní soud připojil spis vedený Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 23 C 46/2016 a rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť neprováděl dokazování a od jednání nebylo v intencích § 44, věty první, zákona o Ústavním soudu možné očekávat další objasnění věci. Dospěl poté k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

8. Ústavní soud především považuje za nutné v kontextu posuzovaného případu zdůraznit, že obecné soudy jsou o návrzích na nařízení předběžného opatření povinny dbát požadavků § 75c odst. 2 o. s. ř., tedy rozhodnout bezodkladně, pouze v případech, kdy není nebezpečí z prodlení (což je situace výjimečná), může být o návrhu rozhodnuto s určitým časovým odstupem, i tak ovšem nejpozději do 7 dnů poté, co byl návrh podán. Aby předběžné opatření splnilo svůj účel, musí být „rychlé“ a svým způsobem i nečekané. Povinnost urgentního projednání se proto vztahuje nejen na soudy nalézací, ale přiměřeně i na soudy odvolací – také ony jsou povinny rozhodovat bezodkladně; pokud by tak nečinily, porušily by svoji základní povinnost vyplývající

z obecných ustanovení procesního předpisu (§ 6 o. s. ř.), a ostatně i z čl. 38 odst. 2 Listiny, postupovat v řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná.

9. Procesní předpis nelze interpretovat tak, že pokud ve vztahu k obecné úpravě předběžných opatření explicitně stanoví lhůtu pro vydání rozhodnutí jen soudem nalézacím (na rozdíl od specifických norem § 409 odst. 2 a § 465 odst. 2 z. ř. s.), není odvolací soud nijak limitován, a postačí, rozhodne-li o odvolání proti usnesení o návrhu na nařízení předběžného opatření bez časového omezení, tedy, jak se v praxi někdy děje, teprve v řádu týdnů či dokonce měsíců. Ústavní soud v této souvislosti uzavírá, že i pro odvolací řízení, v němž je přezkoumáváno rozhodnutí nalézacího soudu o návrhu na „běžné“ předběžné opatření, platí povinnost postupovat bezodkladně – jinak by byl popřen smysl zákona a institutu předběžného opatření.

10. Odvolací soud časovému aspektu spravedlivého procesu nedostál, neboť o odvolání proti rozhodnutí nalézacího soudu o nařízení předběžného opatření rozhodl více než 4 měsíce poté, co mu byla věc předložena (byť v rámci tohoto období byl spis na několik týdnů vrácen nalézacím soudu k vydání opravného usnesení). Vliv jeho rozhodnutí na práva a povinnosti účastníků byl navíc zvýrazněn tím, že odvolací soud změnil rozhodnutí soudu nalézacího, a na rozdíl od něj návrh na nařízení předběžného opatření zamítl. Zejména je ovšem Ústavní soud nucen konstatovat, že odvolací soud nedodržel ústavní požadavky na rozhodovací činnost co do posouzení věci jako takové.

11. Při posuzování práv a povinností provozovatele převzatého rozhlasového a televizního vysílání civilními soudy je třeba vycházet z jeho skutečného jednání a vystupování v právních vztazích; rozhodnutí nelze odvozovat pouze od okolnosti, zda je daný subjekt formálně držitelem registrace ve smyslu § 2 odst. 1 písm. h) zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Jinými slovy je chybný přístup, že určité osobě nelze uložit povinnost týkající se šíření vysílání jen proto, že není držitelem platné registrace, bez ohledu na to, zda vysílání skutečně šíří a zda v právních vztazích vůči svým zákazníkům a obchodním partnerům porušuje zákon.

12. Pasivní legitimaci vedlejšího účastníka nelze popřít jen proto – jak to učinil odvolací soud – že ustanovení § 2 odst. 1 písm. h) zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání definuje provozovatele převzatého vysílání jako osobu, která šíří programy a služby s tím související *na základě registrace* – oprávnění k provozování vysílání. Taková interpretace sice může odpovídat doslovnému znění zákona, přiči se ovšem jeho smyslu a účelu, a to přinejmenším pro účely řízení před civilními soudy (přísněji by patrně bylo možno nahlížet na řízení týkající se odpovědnosti provozovatele za přešůpek, správní delikt či trestný čin). Sám odvolací soud přitom v odůvodnění usnesení uznává, že skutkové okolnosti svědčí o naléhavé potřebě zatímně upravit poměry účastníků.

13. Přístup odvolacího soudu by mohl na adresáty práva působit až dojmem, že se mohou ze svých práv a povinností týkajících se šíření rozhlasového či televizního vysílání vyvázat neprovedením registrace, resp. jejím účelovým (dočasným) zrušením; i v projednávané věci přitom došlo k jejímu zrušení na žádost vedlejšího účastníka ve smyslu § 30 odst. 1 písm. d) zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání. V občanském soudním řízení sporném je navíc pouze na návrhovateli v duchu dispoziční zásady, jak svůj nárok zformuluje, a dovedil-li vrchní soud neexistenci pasivní legitimace vedlejšího účastníka od absence registrace, mohl tak učinit jen proto,

že i stěžovatelka ve svém návrhu vycházela z postavení vedlejšího účastníka jako provozovatele převzatého vysílání. Pokud by stěžovatelka petit návrhu zformulovala tak, že by směřoval nikoli vůči „provozovateli“ ve smyslu zákonné definice, ale vůči osobě jako takové, byl by soud povinen vycházet ze skutečného jednání vedlejšího účastníka bez ohledu na to, zda tak činí z pozice registrovaného provozovatele nebo jako „prostá“ právnická osoba. Pro účely rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření bylo v tomto případě podstatné, zda určitý subjekt zasahuje do práv duševního vlastnictví, nikoliv to, že navrhovatel nesprávně (formálně) označil vedlejšího účastníka jako provozovatele.

14. Odvolací soud tedy podle Ústavního soudu zamítl nesprávně (excesivně) návrh na nařízení předběžného opatření bez toho, aby jakýmkoli způsobem zkoumal skutkový stav – aniž by se jím blíže zabýval nebo jej dokonce hodnotil sám Ústavní soud, neboť taková role mu nepřísluší, z tvrzení účastníků se podává, že vedlejší účastník vysílání předmětných programů svým jménem aktivně nabízí a zpřístupňuje koncovým uživatelům. Svoji obranu vedlejší účastník zakládá na tom, že tak činí nikoli jako provozovatel (držitel registrace), ale toliko z pozice vlastníka kabelové sítě, kterou pronajímá třetím osobám – vlastním provozovatelům, konkrétně společností Telly CE s. r. o. a KOSKA HOLDINGS Ltd. se sídlem na Kypru.

III. Závěr

15. Z výše uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že odvolací soud zasáhl do ústavně zaručeného práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Při rozhodování o odvolání proti rozhodnutí nalézacího soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření provedl výklad zákona, který je v rozporu s požadavky ústavního pořádku na jeho rozhodovací činnost. Odvolací soud tak fakticky – a podle Ústavního soudu formalisticky – poskytl ochranu zneužití práva, ačkoliv má podle zákona (§ 2, věta za středníkem, o. s. ř.) činit přesný opak.

16. Ústavní soud proto ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu vyslovil, že napadeným usnesením bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatelky na spravedlivý proces a podle odst. 3 písm. a) téhož ustanovení je zrušil.

17. Na odvolacím soudu nyní bude, aby o odvolání proti rozhodnutí nalézacího soudu o předběžném opatření rozhodl znovu a při respektu k výše uvedeným vodítkům, tedy bezodkladně nebo s nejvyšším urychlením, a se zřetelem k tomu, že nelze vycházet jen z okolnosti, zda je vedlejší účastník držitelem platné registrace ve smyslu § 2 odst. 1 písm. h) zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání, nýbrž je určující jeho skutečné jednání a vystupování v právních vztazích.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 10. května 2017

Vladimír Sládeček
předseda senátu